

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินของสำนักงานขนส่งผู้โดยสารจังหวัดลำปาง
สำหรับพื้นที่อาคารของสถานีขนส่งที่ให้เอกชนเช่าหรือดำเนินการ

สำนักงานเทศบาลจังหวัดลำปางได้มีหนังสือ ที่ ลป ๕๒๐๐๒/๓๗๐๓ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปลงความได้ว่า เทศบาลนครลำปางมีความเห็นว่า การที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดลำปางได้ให้เอกชนเช่าพื้นที่ของสถานีขนส่งบางส่วนเปิดร้านจำหน่ายสินค้าและเก็บค่าบริการใช้ห้องสุขาของสถานี อันเป็นการค้าหากำไรและเป็นการใช้ทรัพย์สินนอกเหนือไปจากกิจการของรัฐหรือสาธารณะ แต่กรมการขนส่งทางบกมีความเห็นโต้แย้งว่าการจัดให้มีบริการจำหน่ายสินค้าและเครื่องดื่ม และบริการห้องสุขาในสถานีขนส่งผู้โดยสารเป็นกิจการที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงต้องด้วยบทยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดินตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕

เทศบาลนครลำปางพิจารณาแล้ว เห็นว่า การตีความกฎหมายตามความเห็นของทั้งสองส่วนราชการไม่อาจยุติลงในทางหนึ่งทางใดได้ เพื่อให้เกิดผลในการใช้บังคับพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ได้อย่างถูกต้อง จึงขอหารือว่า พื้นที่ของสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดลำปางในส่วนที่เอกชนเช่าเปิดร้านจำหน่ายสินค้าและเก็บค่าบริการใช้ห้องสุขา จะถือว่าเป็นทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐหรือสาธารณะที่ได้รับยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดินตามมาตรา ๙ (๒) ของพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว ประกอบกับได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงคมนาคม (กรมการขนส่งทางบก) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) และผู้แทนเทศบาลนครลำปาง แล้วเห็นว่า แม้พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ จะบัญญัติให้กรมการขนส่งทางบกโดยอนุมัติคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกสามารถที่จะดำเนินการจัดให้มีสถานีขนส่งขึ้นในเขตท้องที่กรุงเทพมหานครและในเขตท้องที่จังหวัดอื่น โดยจะดำเนินการเอง หรือมอบหมายให้รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรของรัฐเป็นผู้ดำเนินการได้ตามมาตรา ๑๑๕^๑ และจัดให้มีสถานีขนส่งผู้โดยสารให้เป็นไปตามที่กำหนดใน

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๙๐๑/๑๑๘๓ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑ มาตรา ๑๑๕ ให้กรมการขนส่งทางบกโดยอนุมัติคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางจัดให้มีสถานีขนส่งขึ้นในเขตท้องที่กรุงเทพมหานครและในเขตท้องที่จังหวัดอื่น โดยจะดำเนินการเอง หรือมอบหมายให้รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรของรัฐเป็นผู้ดำเนินการก็ได้

กฎกระทรวง ซึ่งได้แก่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งกรณีตามข้อหาข้อนี้ กรมการขนส่งทางบกได้เข้าที่ราชพัสดุจัดสร้างสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดลำปาง โดยมีอาคารที่ก่อสร้างเป็นที่พักให้บริการแก่ผู้โดยสารในสถานีขนส่งและสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ตามลักษณะอันเป็นองค์ประกอบของสถานีขนส่งผู้โดยสารที่กำหนดไว้ใน ข้อ ๑^๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (๒๕๒๕)។ ก็ตาม แต่กฎกระทรวงดังกล่าวเป็นเพียงกฎกระทรวงที่กำหนดลักษณะของสถานีขนส่งผู้โดยสารว่าจะต้องมีลักษณะเช่นไร และประกอบด้วยอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างใดบ้างที่จะให้บริการโดยการขนส่งผู้โดยสาร หากใช้บทบัญญัติที่จะไปยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดินตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ได้ไม่ และเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏด้วยว่า กรมการขนส่งทางบกได้ให้เอกชนเช่าพื้นที่บางส่วนของอาคารสถานีขนส่งเปิดร้านจำหน่ายสินค้าและให้เอกชนเข้าดำเนินการห้องสุขาของสถานีโดยเรียกเก็บค่าบริการจากประชาชนเป็นการดำเนินการในลักษณะที่ใช้พื้นที่ของสถานีขนส่งผู้โดยสารทำการค้าหากำไร ซึ่งแม้จะถือได้ว่าสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดลำปางที่กรมการขนส่งทางบกจัดสร้างขึ้นนี้เป็นทรัพย์สินของรัฐบาลแต่การที่จะได้รับยกเว้นไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน^๓ ตามมาตรา ๙^๓ ได้นั้น ทรัพย์สินนั้นจะต้องใช้ในกิจการของรัฐบาลด้วย การที่กรมการขนส่งทางบกให้เอกชนเช่าพื้นที่ดำเนินการกิจการต่าง ๆ ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการใช้ในกิจการของรัฐบาลอันจะได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๙ ดังกล่าว ดังนั้น พื้นที่ของ

^๒ ข้อ ๑ สถานีขนส่งผู้โดยสาร ต้องมีลักษณะเป็นสถานที่ซึ่งใช้เป็นศูนย์รวมกระจาย และสับเปลี่ยนรถสำหรับการขนส่งผู้โดยสาร รวมทั้งเป็นสถานที่ให้บริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการขนส่งและประกอบด้วย

(๑) อาคารสถานีซึ่งจัดให้มีพื้นที่สำหรับบริการผู้โดยสาร ที่จำหน่ายตั๋ว โทรศัพท์สาธารณะ ส่วนที่ทำงานของเจ้าหน้าที่กรมการขนส่งทางบก ที่จำหน่ายสินค้าเบ็ดเตล็ดและเครื่องดื่ม ที่พักผู้โดยสาร ที่พักผู้ประจำรถและที่รับฝากสิ่งของ

(๒) ลานจอดรถยนต์โดยสาร รถแท็กซี่และรถส่วนบุคคล

(๓) ที่สำหรับเป็นอยู่และบริการซ่อมรถ

แบบขนาด และจำนวนตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็นไปตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนดหรือตามที่กรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบ

^๓ มาตรา ๙ ทรัพย์สินดังต่อไปนี้ ท่านให้ยกเว้นจากบทบัญญัติแห่งภาคนี้

(๑) พระราชวังอันเป็นส่วนของแผ่นดิน

(๒) ทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะและทรัพย์สินของการรถไฟแห่งประเทศไทย

(๓) ทรัพย์สินของโรงพยาบาลสาธารณะและโรงเรียนสาธารณะ ซึ่งกระทำการอันมิใช่เพื่อเป็นผลกำไรส่วนบุคคล และใช้เฉพาะในการรักษาพยาบาลและในการศึกษา

(๔) ทรัพย์สินซึ่งเป็นศาสนสมบัติอันใช้เฉพาะในศาสนกิจอย่างเดียว หรือเป็นที่อยู่ของสงฆ์

(๕) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ซึ่งปิดไว้ตลอดปีและเจ้าของมิได้อยู่เองหรือให้ผู้อื่นอยู่นอกจากคนเฝ้าในโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ หรือในที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกัน

(๖) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างของการเคหะแห่งชาติที่ผู้เช่าซื้ออาศัยเองโดยมิได้ใช้เป็นที่พักสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้

อาคารสถานี่ขนส่งผู้โดยสารส่วนที่ใหเอกชนเข้าพื้นที่เปิดร้านจำหน่ายสินค้าและเก็บค่าบริการใช้
ห้องสุขาของสถานี่ จึงต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน
พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.
๒๕๓๔

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤศจิกายน ๒๕๔๖